

Recenzovali:

prof. MVDr. Antonín Holub, DrSc.
doc. PhDr. Petr Svobodný, Ph.D.

Kolektivní monografie *Po stopách zdraví a nemoci člověka a zvířat II.* je sestavena z příspěvků dvaadvaceti autorů – odborných a vědeckých pracovníků vysokých škol, ústavů Akademie věd České republiky a Slovenskej akadémie vied, muzeí a dalších institucí. Tematicky postihuje vybrané a zároveň méně známé či úplně neznámé kapitoly z dějin medicíny, farmacie a veterinárního lékařství od jejich počátků až do současnosti. Publikace je rozdělena na tři bloky, které sledují linii muzejnictví, architektury a dějin uvedených vědních oborů.

Klíčová slova:

medicína; veterinární lékařství; farmacie; zdravotnictví; historie; architektura; muzejnictví; vzdělávání; osobnosti; lidové léčitelství

A collective monograph *On Footsteps of Health and Disease of Humans and Animals II.* consists of contributions of twenty two authors - professional and scientific staff from universities, institutes of the Academy of Sciences of the Czech Republic and the Slovak Academy of Sciences, museums and other institutions. It thematically concerns selected and less known or completely unknown chapters from the history of medicine, pharmacy and veterinary medicine from its beginning to the present. The publication is divided to three blocks which follow the line of museums, architecture and history of the mentioned scientific disciplines.

Key words:

medicine; veterinary medicine; pharmacy; health service; history; architecture; museology; education; personalities; popular medicine

Vydalo Technické muzeum v Brně
Technické muzeum v Brně
Purkyňova 105, 612 00 Brno
www.technicalmuseum.cz

K vydání připravili: Mgr. Radek Slabotínský, Ph.D., Mgr. Pavla Stöhrová

Foto: Není-li uvedeno jinak, archiv autorů.

Jazykové korektury: Mgr. Alena Němcová

Anglický překlad: Lightpoint

Grafická příprava: Graficoon

Tisk: Reprocentrum Blansko

Distribuce: Technické muzeum v Brně, gilbertova@technicalmuseum.cz

OBSAH

Muzeum jako objekt prezentace a uchování paměti historie a současnosti medicíny, farmacie a veterinárního lékařství

Museum as an object of presentation and preservation of memory of history and present state of medicine, pharmacy and veterinary medicine

Kabinet dějin veterinární medicíny a farmacie součástí muzejní činnosti veterinární a farmaceutické univerzity Brno Department of history of veterinary medicine and pharmacy as a part of museum activities of University of Veterinary and Pharmaceutical Sciences Brno	7
Mendel 190 Mendel 190	9
Muzeum ošetrovatelství ve Slezské nemocnici v Opavě, příspěvkové organizací Museum of Nursing in the Silesian hospital in Opava, allowance organization	12
Súbor ľudských chorôb zo zbierkového fondu zámku Hrádek u Nechanic Collection of human diseases from collection fund of Hrádek u Nechanic Castle	16
Zdravověda do škol! Příspěvek k historii školního tělovědného a zdravotněho vzdělání Health education to schools! Contribution on history of school physical health education	19
K historii veterinárního lékařství To history of veterinary medicine	
Mohou mít starověká pravidla košer etické opodstatnění i v našem tisíciletí? Can ancient rules kosher have an ethical justification even in our millennium?	27
Postupy při výrobě veterinárních sér a vakcín v letech 1917–1990 Production procedures of veterinary serums and vaccines in 1917–1990	33
Kapitoly z historie zvěrokleštičství na Bojkovsku Chapters from history of animal castrations in Bojkovsko	36
K historii prohlídky zvěře a ošetřování zvěřiny To history of game examination and care	44
Stredná odborná škola veterinárna v Barci pri Košiciach (1955–2012) – premeny stredného veterinárneho školstva na Slovensku Secondary School of Veterinary Medicine in Barca near Košice (1955–2012) – conversion of secondary veterinary education in the Slovakia	47
Studium účinků ionizujícího záření na laboratorních zvířatech v československé lékařské radiologii a radiobiologii Study of effects of ionizing radiation on laboratory animals in the Czechoslovak medical radiology and radiobiology	51

Kapitoly z dějin medicíny a farmacie

Chapters from history of medicine and pharmacy

- Granátové jablko jako symbol a dekorační prvek ve zdravotnických zařízeních Milosrdných bratří
Pomegranate as a symbol and a decorative element in medical devices of Brothers Hospitallers of St. John of God 59
- Právne a medicínske aspekty mentálnych chorôb v islamskej medicíne v Stredoveku
Legal and medical aspects of mental illnesses in Islamic medicine in the Middle Ages 64
- Právna uprava postgraduálneho vzdelávania lekárov na Slovensku (1948–1989)
Legislation of postgraduate education in Slovakia (1948–1989) 67
- Generál zdravotníctva Prof. MUDr. Karel Franz a jeho miesto v historickom vývoji československého vojenského zdravotníctví
General of Health Services Prof. MUDr. Karel Franz and his place in historical development of the Czechoslovak Military Health Services 70
- Konsolidácia zdravotných pomerov na Slovensku po II. svetovej vojne
Consolidation of health conditions in Slovakia after World War II 73
- Antirabická liečba optikou histórie
Rabies treatment through the lens of history 79
- Realizácia zdravotno-sociálnych aktivít v rokoch 1945–1948 so zameraním na detskú populáciu
Implementation of health-social activities in 1945-1948 with focus on children 82
- Čeští kandidáti na Nobelovu cenu za fyziológiu alebo medicínu z rad lekárov a fyziológov
Czech candidates for the Nobel Prize for physiology or medicine, doctors and physiologists 86
- Vývoj „čistých priestorov“ ve zdravotníctví
Development of “clean spaces” in health services 88
- Pôsobenie českých lekárov na Psychiatrickej klinike Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave
Activities of Czech doctors at Psychiatric clinics of Faculty of Medicine of Comenius University in Bratislava 98
- Hygienické pomery na českém venkově v první polovině 20. století.
Stav a navrhované změny
Hygienic conditions in the Czech countryside in the first half of 20th century.
Status and proposed changes 106
- Johannes Tonsoris: Sana Consilia Medica aneb Zdrawá Radda Lékařská, Skalica 1771
Johannes Tonsoris: Sana Consilia Medica or Zdrawá Radda Lékařská, Skalica 1771 111
- Antropologie, národ, rasa: Aleš Hrdlička na cestě od medicíny k pozitivní vědě a zpět
Anthropology, nation, race: Aleš Hrdlička on the way from medicine to positive science and back 117

Architektura ve službách zdravotnictví

Architecture in service of health services

- Architekt Dušan Jurkovič – lázeňské stavby v Luhačovicích a jejich léčebné využití
Architect Dušan Jurkovič – spa buildings in Luhačovice and their therapeutic use 123
- História výstavby nemocníc v Košiciach
History of hospitals construction in Košice 128
-